

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการความรู้ของผู้บริหารในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานช่วงชั้น 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน 2) เพื่อศึกษาปัญหา ของการจัดการความรู้ของผู้บริหารในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 3) เพื่อศึกษาการนำการจัดการความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสถานศึกษาชั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 จำนวน 136 คน จาก 12 โรงเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป สภาพปัจจุบัน และ ปัญหาการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสถานศึกษาชั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 และการนำการจัดการความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการจัดการความรู้

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน มีนาคม 2552 ถึง มิถุนายน 2552 ได้จำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น 136 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ ข้อมูลทั่วไป สภาพปัจจุบัน และ ปัญหาการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสถานศึกษาชั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 และ การนำการจัดการความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการความรู้ ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย คือเพศหญิงร้อยละ 69.51 เพศชายร้อยละ 30.49 มีอายุอยู่ในช่วงอายุระหว่าง

20 - 30 ปี ร้อยละ 9.63 ช่วงอายุระหว่าง 31 - 40 ปี ร้อยละ 9.63 ช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็น ร้อยละ 20.32 ช่วงอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 60.42 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 75.94 ปริญญาโท ร้อยละ 24.06 ตำแหน่งบริหาร ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าสายชั้น ร้อยละ 48.66 หัวหน้ากลุ่ม สาระการเรียนรู้ เป็นร้อยละ 36.90 และเป็นผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ ร้อยละ 14.44 มี ประสบการณ์ในการจัดการความรู้ ร้อยละ 83.96 ไม่มีประสบการณ์ ร้อยละ 16.04 แหล่งความรู้ของ การจัดการความรู้ ส่วนใหญ่ได้จากการประชุม ร้อยละ 20.60 จากการปฏิบัติจริงร้อยละ 18.90 พุคคุยแลกเปลี่ยนความคิด ร้อยละ 16.70 ค้นคว้าจาก Internet ร้อยละ 16.00 การอบรม ร้อยละ 14.10 และการอ่านหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 13.70

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันการจัดการความรู้ของผู้บริหารในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 พบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันการจัดการความรู้ของผู้บริหารใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับมาก 6 ด้าน ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 3.51 – 3.87 ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเข้าถึงความรู้ ($\bar{X} = 3.87$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การ จัดการความรู้ให้เป็นระบบ ($\bar{X} = 3.51$) ผลการวิเคราะห์เป็นรายด้านสรุปได้ ดังนี้

1. การบ่งชี้ความรู้

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากทุกข้อ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.78 – 4.06 ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการให้ความร่วมมือ ร่วมคิด วางแผน ตัดสินใจดำเนินการและประเมินผลในการกำหนดความรู้ในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.06$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.78$) และท่านเปิด โอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดความรู้วิสัยทัศน์โรงเรียน ($\bar{X} = 3.78$) เท่ากัน

2. การสร้างและแสวงหาความรู้

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ ในระดับมาก 16 ข้อ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.52 - 3.98 ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านให้การยอมรับด้วยการ แสดงความชื่นชมผลงานความรู้หรือนวัตกรรมที่เกิดจากการสร้างความรู้ของบุคลากร ($\bar{X} = 3.98$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านจัดให้มีการดำเนินงานของเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนระบบ อินทราเน็ต (Intranet) ($\bar{X} = 3.52$) ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.27-3.50 ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บุคลากรมีการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.50$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนมีการดำเนินงานของหน่วยงานหรือมี บุคลากรรับผิดชอบในการจัด กิจกรรมสร้างความรู้ ($\bar{X} = 3.27$)

3. การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก 5 ข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 -3.58 ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีสถานที่เก็บความรู้ที่มีความสะดวกปลอดภัยและเพียงพอต่อความต้องการ ($\bar{X} = 3.58$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด มีหน่วยงานหรือบุคลากรรับผิดชอบในการเก็บความรู้ได้อย่างระบบ และเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้สะดวกต่อการสืบค้น ($\bar{X} = 3.51$) ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.44-3.46 ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีระบบการเก็บความรู้ ($\bar{X} = 3.46$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ท่านมีการประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรรู้ว่า มีความรู้ อะไรที่โรงเรียนได้เก็บไว้ ($\bar{X} = 3.44$)

4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้

โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ บุคลากรสามารถประมวล กลั่นกรองความรู้ที่อยู่ภายนอกบุคคล (explicit knowledge) เช่น คู่มือตำรา ระเบียบกฎเกณฑ์ และนำความรู้อื่นๆ ที่บันทึกไว้เป็นรูปแบบเอกสาร ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและปรับปรุงเนื้อหาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 3.53$) ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.33-3.44 ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านสนับสนุนให้มีการประมวลและกลั่นกรองความรู้ บันทึกประสบการณ์และความชำนาญของบุคลากรที่เก็บไว้ในสื่อระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.44$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ บุคลากรสามารถประมวล กลั่นกรองความรู้ที่อยู่ภายในตัว (tacit knowledge) เช่น ความคิด ประสบการณ์ ทักษะและความชำนาญที่ยังไม่ถูกเผยแพร่และบันทึกสู่ภายนอกในรูปแบบเอกสารที่เป็นมาตรฐาน ($\bar{X} = 3.33$)

5. การเข้าถึงความรู้

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.83 – 3.95 ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการเข้าถึงความรู้ของบุคลากรด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบป้าย บอร์ดประชาสัมพันธ์และหนังสือเวียน ($\bar{X} = 3.95$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น เว็บไซต์ อินเทอร์เน็ตในการเข้าถึงความรู้ของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.83$)

6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้

โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จำนวน 19 ข้อ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.52 – 3.90 ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านให้การส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรแสดงความคิดเห็นนอกกรอบเชิงสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.90$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ บุคลากรมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากการเรียนรู้ในอดีตในกิจกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ ($\bar{X} = 3.52$) และท่านส่งเสริมให้บุคลากรจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็น

ทางการ ($\bar{X} = 3.52$) เท่ากัน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ มีเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพเพียงพอสนับสนุนการใช้ของบุคลากร ($\bar{X} = 3.44$)

7. การเรียนรู้

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.63 – 3.71 ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สนับสนุนให้บุคลากรที่มีความรู้และทักษะเป็นการเฉพาะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ($\bar{X} = 3.71$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพในการเผยแพร่ความรู้ และนวัตกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.63$) โรงเรียนสามารถเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ของโรงเรียนผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.63$) และบุคลากรสามารถนำความรู้ ความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ของตนไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนและเผยแพร่ในแหล่งต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ($\bar{X} = 3.63$) เท่ากัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาในการจัดการความรู้ของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 – 2 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ การสร้างและแสวงหาความรู้ ($\bar{X} = 3.72$) ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.95 – 3.46 ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.46$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเข้าถึงความรู้ ($\bar{X} = 2.95$)

ผลการวิเคราะห์ปัญหาการจัดการความรู้ของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 7 ด้าน คือ

1. การบ่งชี้ความรู้

โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.59-3.65 ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านสนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการมาช่วยกำหนดความรู้เพื่อส่งเสริมความรู้ใหม่สร้างความสำเร็จในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.65$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการให้ความร่วมมือ ร่วมคิด วางแผน ตัดสินใจ ดำเนินการและประเมินผลในการกำหนดความรู้ในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.59$) ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 7 ข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.08-3.48 ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านสามารถนำความรู้ที่จำเป็นต่องานที่ปฏิบัติไว้ในวิสัยทัศน์โรงเรียนไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.48$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนในฐานะผู้นำทางวิชาการ ($\bar{X} = 3.08$)

2. การสร้างและแสวงหาความรู้

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 11 ข้อ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.00 ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีปัญหามากที่สุด ได้แก่

บุคลากรมีการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.00$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ บุคลากรมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ คู่มือ บันทึกระบวนการทำงานห้องสมุด/ห้องสมุดออนไลน์ อินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 3.51$) ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง 10 ข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.11 – 3.45 ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บุคลากรได้นำความรู้ที่แสวงหา มา ร่วมกันปรึกษาหารือ ก่อนนำไปใช้การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.45$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ท่านให้ การยอมรับด้วยการแสดงความชื่นชมผลงานความรู้หรือนวัตกรรมที่เกิดจากการสร้างความรู้ของ บุคลากร ($\bar{X} = 3.11$)

3. การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ

โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มี ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.55 – 3.72 ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีเทคโนโลยีที่มี ประสิทธิภาพเพียงพอที่ช่วยในการจัดเก็บความรู้ได้มากและทันเวลา ($\bar{X} = 3.72$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านให้ความสำคัญและเป็นผู้นำในการจัดระบบการจัดเก็บความรู้ตามหมวดหมู่ ($\bar{X} = 3.55$) ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.86 – 3.44 ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีระบบการ จัดเก็บความรู้ ($\bar{X} = 3.44$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ บุคลากรมีความสามารถในการเก็บความรู้ของตนหรือที่ แสวงหามาได้ เก็บไว้ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (เช่น คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล เว็บไซต์) ($\bar{X} = 2.86$)

4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้

โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มี ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ ท่านสนับสนุนให้มีการประมวลและกลั่นกรองความรู้ บันทึก ประสบการณ์และความชำนาญของบุคลากรที่เก็บไว้ในสื่อระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.68$) ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.69 – 3.52 ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการพัฒนา ฐานข้อมูลให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลง สะดวกในการป้อนเข้าสู่ระบบเฉพาะ ($\bar{X} = 3.52$) ค่าเฉลี่ย ต่ำสุดคือ มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประมวลและกลั่นกรองความรู้ (เช่น ปรับปรุงรูปแบบเอกสารให้ เป็นมาตรฐาน ใช้ภาษาเดียวกัน ปรับปรุงเนื้อหาให้สมบูรณ์ เป็นต้น) ($\bar{X} = 2.69$)

5. การเข้าถึงความรู้

โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มี ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ ท่านให้ความสำคัญและเป็นผู้นำในการเข้าถึงความรู้ของโรงเรียน ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบป้าย บอร์ดประชาสัมพันธ์และหนังสือเวียน ($\bar{X} = 3.52$) ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.80 – 3.47 ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ โรงเรียนมี ช่องทางการเข้าถึงความรู้ด้วยการมีระบบป้าย บอร์ดประชาสัมพันธ์และหนังสือเวียน ($\bar{X} = 3.47$)

ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น เว็บบอร์ด อินเทอร์เน็ต ในการเข้าถึงความรู้ของโรงเรียน ($\bar{X} = 2.80$)

6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้

โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.53 - 4.00 ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพเพียงพอสนับสนุนการใช้ของบุคลากร ($\bar{X} = 4.00$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านเป็นผู้นำในกิจกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.53$) ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 13 ข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.80 - 3.40 ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บุคลากรมีการแลกเปลี่ยนวิธีทำงานที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมงานทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ($\bar{X} = 3.40$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีบรรยากาศภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างเปิดเผยและไว้วางใจซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 2.80$) ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ 1 ข้อ คือ บุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแลกเปลี่ยนความรู้ ทำกิจกรรมต่างๆกับเพื่อนครูทั้งที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ ภายใน-ภายนอกโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 2.02$)

7. การเรียนรู้

โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก 3 ข้อ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.57 - 3.72 ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนสามารถเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ ที่เกิดจากการเรียนรู้ ของโรงเรียนผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.72$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านจัดให้มีระบบการเรียนรู้จากการสร้างองค์ความรู้ นำความรู้ไปใช้จนเกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่หมุนเวียนต่อไปอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.57$) ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.20 - 3.46 ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ โรงเรียนมีเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพในการเผยแพร่ความรู้และนวัตกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.46$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีหน่วยงานหรือบุคลากรรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้หมุนเวียนต่อไปอย่างต่อเนื่องภายในองค์กร กับ บุคลากรสามารถนำความรู้ความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ของตนไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนและเผยแพร่ในแหล่งต่างๆทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ($\bar{X} = 2.80$) เท่ากัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การนำการจัดการความรู้ไปประยุกต์ใช้ ของผู้บริหารในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 พบว่า แนวทางที่จะนำการจัดการความรู้ไปประยุกต์ใช้ทั้ง 10 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 7 ข้อ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 3.65 ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดความรู้ให้เป็นระบบโดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.65$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเข้าถึงความรู้โดยนำความรู้ที่สร้างขึ้นหรือที่ได้มาบันทึกไว้ในสื่อต่างๆ เพื่อนำมาใช้ใหม่ได้อย่างสะดวกทันเหตุการณ์ ($\bar{X} = 3.50$) รองลงมา

คือ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.08 – 3.47 ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสื่อสารด้วยการเขียน ($\bar{X} = 3.47$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การสื่อสารภายใน-ภายนอก ($\bar{X} = 3.08$)

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการความรู้ของผู้บริหารจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ในด้าน

1. การจัดการความรู้ในโรงเรียน พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุด คือ การจัดการความรู้ในโรงเรียนควรสามารถนำมาบูรณาการได้โดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ ควรให้ความสำคัญกับสื่อ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพื่อสนองความต้องการตามหลักสูตรสถานศึกษา แหล่งความรู้ควรหลากหลายและเพียงพอต่อความต้องการ และบุคลากรในโรงเรียนควรทำงานร่วมกันเป็นทีมโดยยึดหลักกัลยาณมิตร (ค่าความถี่ = 17) เท่ากัน

2. ความต้องการความรู้เกี่ยวกับการจัดการความรู้ในโรงเรียน พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุด คือ ด้านวิธีการสร้าง การพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ (ค่าความถี่ = 38)

3. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการความรู้ในโรงเรียน พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุด คือ ด้านบุคลากร จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอโดยเฉพาะในโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก การเพิ่มหน้าที่ให้บุคลากรในเรื่องของการจัดการความรู้ ทำให้จัดสรรเวลายากยิ่งขึ้น และ ไม่มีความพร้อมทางสภาพร่างกายและจิตใจ บุคลากรยังขาดประสิทธิภาพในเรื่องการจัดการความรู้ (ค่าความถี่ = 19)

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุด คือ จัดให้มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย และสามารถใช้งานได้ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดความสะดวกการค้นคว้า (ค่าความถี่ = 25)

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3

ในภาพรวมนั้น ผลการวิจัยสภาพปัจจุบันการจัดการความรู้ของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงที่ 1-2 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากความคาดหวังของสังคมไทยที่ต้องการพัฒนาประเทศก้าวทันสังคมโลก ผู้บริหารสถานศึกษาจึงให้ความสำคัญเห็นคุณค่าของการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู และพัฒนาผู้เรียนให้

เกิดประสิทธิภาพตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาอีกทั้งความเข้มแข็งทางวิชาการของสถานศึกษาเป็น
ตัวบ่งชี้ระดับของการปฏิบัติงานของสถานศึกษา และบุคลากรได้อย่างชัดเจน ส่งผลทำให้ผู้บริหาร
และครูผู้สอนมีความตื่นตัวต่อการจัดการที่มีความสอดคล้องกับแนวนโยบายและกลยุทธ์การพัฒนา
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ได้กำหนดไว้ในกลยุทธ์ที่ 3 เรื่อง
เสริมสร้างประสิทธิภาพและความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี
ค่าเฉลี่ยระดับมาก 6 ด้าน ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเข้าถึงความรู้ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารในสถานศึกษา
ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้า
ระดับสายชั้นให้ความสำคัญ การเข้าถึงความรู้ทั้งนี้ก็เป็นเพราะว่า กระแสการปฏิรูปการศึกษา และ
เป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มาตรฐาน การศึกษา เพื่อการพัฒนาคน
และสังคมเนื่องจากความรู้และการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการพัฒนาบุคคลให้เป็นกำลัง
สำคัญในการพัฒนาประเทศ(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2546: คำนำ หน้า 3)
นอกจากนี้ในหมวด 3 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่
ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 11 ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการเพื่อให้มีลักษณะเป็น
องค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และสามารถประมวลผลความรู้
ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเหมาะสมต่อ
สถานการณ์รวมทั้งต้องส่งเสริม และพัฒนาความรู้ ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์ และปรับเปลี่ยน
ทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ และมีการเรียนรู้ ร่วมกัน ในการ
พัฒนาวิธีการทำงานในรูปแบบใหม่ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อองค์กรซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด
ของ ดาเวนพอร์ต เดอลอง และเบียร์ส (Davenport de Long ; Beer, 1998, pp.45-47) ที่เสนอว่า
ผู้บริหารเป็นผู้สนับสนุนให้ครูได้มีการแลกเปลี่ยน ความรู้ ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ
ทั่วทั้ง สถานศึกษา โดยให้มีรูปแบบต่าง ๆ ในการแลกเปลี่ยนความรู้ เช่น การสัมมนา การสร้าง
เครือข่าย การประชุมทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ต โดยการแลกเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติที่ดีเลิศระหว่างกัน
(best practice) เพื่อส่งผ่านความรู้ถึงกัน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ ทั้งนี้
เป็นเพราะว่า สถานศึกษา มีระบบเทคโนโลยีที่แตกต่างกัน และมีบุคลากรไม่เพียงพอในการดำเนินงาน
เนื่องจากยังขาดประสบการณ์ และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีในการสร้างระบบโดยตรง

2. ผลการศึกษาปัญหาของการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ในภาพรวมนั้น พบว่า ปัญหาของการ
จัดการความรู้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะนโยบายการปฏิรูปทาง
การศึกษาที่ต้องการพัฒนาประเทศ โดยการสร้างสถานศึกษาให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้
การศึกษาก้าวทันสังคมโลก มีส่วนผลักดันให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญเห็นคุณค่า

ในการเปลี่ยนแปลงการศึกษาทั้งระบบ เมื่อมีการปฏิรูปการศึกษาตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทำให้ต้องมีภาระงานอื่นๆ เพิ่มขึ้นอีก เท่ากับผู้บริหารมีภารกิจที่รับผิดชอบหลายด้าน ประกอบกับแนวคิดพื้นฐานเรื่องของการจัดการความรู้เป็นองค์ความรู้ใหม่ที่สำนักงาน ก.พ.ร. ร่วมกับสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ กำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินประสิทธิผลในการทำงานของหน่วยราชการเพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นเหตุให้มีการผลักดันในระดับนโยบายในทุกภาคส่วนของหน่วยงานของรัฐ ในอันที่จะทำให้เกิดบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกัน ในการใช้ความรู้เป็นทุนปัญญา สร้างและรักษาความได้เปรียบในการแข่งขันในทุกด้าน เพื่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งพันธกิจเหล่านี้ไม่สามารถจะสำเร็จผลในช่วงระยะเวลาสั้นได้อย่างง่าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารยังไม่เข้าใจในเรื่องของการจัดการความรู้ในโรงเรียนเพียงพอ เนื่องจากยังขาดประสบการณ์ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาบุคลากรให้เกิดความเข้าใจในเรื่องนี้อย่างชัดเจนเสียก่อน และบุคลากรต้องมีความคิดเห็นที่สอดคล้องในเป้าหมายร่วมกัน จึงจะทำให้เกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลซึ่งสอดคล้องกับการซัลลิส และ โจนส์ (Sallis, & Jones, 2002, pp.126-129) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่ององค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการความรู้ในองค์การ พบว่า องค์ประกอบด้านวิสัยทัศน์ และพันธกิจกลยุทธ์องค์ประกอบด้านวัฒนธรรมองค์การ องค์ประกอบด้วยองค์การแห่งการเรียนรู้ องค์ประกอบด้วยภาวะผู้นำ และการจัดการองค์ประกอบด้วยทีมงาน และทีมการเรียนรู้ องค์ประกอบด้านกระบวนการในการแบ่งปันความรู้ การสร้างสรรค์ความรู้และความชำนาญเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ส่งเสริมให้การจัดการความรู้ในองค์การประสบความสำเร็จ โดยองค์ประกอบด้านวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการกำหนดความรู้ที่สามารถไว้ในองค์การ เมื่อพิจารณารายชื่อที่มีปัญหามาก คือความสามารถเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสารสนเทศ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะบุคลากรส่วนใหญ่ร้อยละ 60.42 เป็นผู้มีอายุระหว่าง 50-60 ปี ซึ่งมีข้อจำกัดด้านอายุ ความสนใจในการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสารสนเทศให้มีผลสำเร็จดังเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ อีกทั้งความสามารถด้านการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์จำเป็นต้องมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ไม่ซับซ้อนมีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย ช่องทางที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องมีการสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณ และกำลังคนอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง จึงจะเกิดประสิทธิภาพในการเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ได้อย่างมีคุณภาพอย่างแท้จริง

3. ผลการนำการจัดการความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมนั้น พบว่า การนำการจัดการความรู้ไปประยุกต์ใช้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 7 ข้อ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบโดยใช้ระบบเทคโนโลยี

สารสนเทศ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารตระหนักว่า การจัดการความรู้ในสถานศึกษา จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การเยี่ยมชมศึกษาดูงาน การหมุนเวียนเปลี่ยนงาน การเรียนรู้จากกิจกรรมต่างๆ การสอน การฝึกอบรมเป็นตัวบ่งชี้สำคัญยิ่งในการจัดการความรู้ในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จซึ่งสอดคล้องผลงานวิจัยของไพฑูริย์ ช่วงน้ำ (2547, หน้า 2) ได้ทำการศึกษา เรื่องการจัดการความรู้ในโรงพยาบาล พบว่า องค์ประกอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้และเกิดประสิทธิภาพมากที่สุดคือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่จะต้องมีความมุ่งมั่นและแสดงอิทธิพลในการที่จะนำการจัดการความรู้มาใช้ในองค์การให้บรรลุผลสำเร็จ โดยบุคลากรในองค์การต้องมีการสื่อสารเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดี ซึ่งจะทำให้เกิดความร่วมมือในองค์การ อีกทั้งในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทในการทำงานขององค์การที่ช่วยทำให้งานในองค์การมีประสิทธิผลมากขึ้น ประหยัดเวลาและแรงงานอีกทั้งสะดวกในการเก็บรักษาข้อมูล การเรียกใช้ การส่งข้อมูล และป้องกันการสูญหายของข้อมูลได้ เนื่องจากใช้เวลาเพียงเล็กน้อยในการส่งข้อมูลข้ามประเทศ และสามารถส่งไปได้ทั่วโลก ได้อย่างรวดเร็วกระแสสังคมโลกในปัจจุบันจึงกลายเป็นสังคมแห่งข้อมูลข่าวสาร ซึ่งประเทศได้มีการพัฒนาประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษามาก ย่อมทำให้ประเทศเหล่านั้นมีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น กลายเป็นส่วนสำคัญยิ่งที่ทำให้เกิดการตื่นตัวในการจัดการศึกษาของชาติ จะเห็นได้จากมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติในมาตรฐานที่ 3 ให้เกิดสังคมแห่งความรู้โดยการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาสู่สังคมแห่งความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548, หน้า 19) ในทำนองเดียวกัน คีย์เซอร์ (Keyser, 2004, p .2) ได้เสนอผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ในองค์การที่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นองค์ประกอบหลักสำคัญประการหนึ่งในการจัดการความรู้ในองค์การที่ประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสื่อสารภายใน – ภายนอกที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากการถ่ายทอดความรู้ระหว่างบุคคลกับบุคคล หรือบุคคลกับองค์กรทั้งภายในและภายนอกเป็นสิ่งที่ถูกกระตุ้นจากต้นสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สื่อสารทำความเข้าใจ ถ่ายทอดกิจกรรมที่เป็นเลิศ (best-practice) ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่องหมุนเวียนไปตามสถานศึกษาต่างๆ โดยผ่านการอบรมสัมมนา ฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องทำให้เกิดการสื่อสารภายใน-ภายนอก เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรจากชุมชนที่พึ่งตนเอง การเป็นชุมชนที่พึ่งพาซึ่งกันและกันกลายเป็นเครือข่ายที่เกิดช่องทางการสื่อสารทั้งภายใน – ภายนอกอย่างมีระบบรวดเร็วทันยุคทันเหตุการณ์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1.1 ควรมีการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นกระบวนการ คือ มีการศึกษาปัญหา จัดทำแผน ดำเนินการตามแผน และประเมินผล ซึ่งในการนำผลการวิจัยไปใช้นอกจากผู้ปฏิบัติควรมีการปฏิบัติอย่างเป็นกระบวนการเพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ และควรปฏิบัติอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอในทุกปัญหาที่ต้องแก้ไข

1.2 ควรแก้ปัญหาจากการที่บุคลากรยังไม่มีความพร้อมในเรื่องของการจัดการความรู้ จึงไม่มีความทุ่มเท ไม่ให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้ในโรงเรียนมากนัก ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการศึกษานอกจากนี้ยังมีปัญหาจำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอโดยเฉพาะในโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก การเพิ่มหน้าที่ให้บุคลากรในเรื่องของการจัดการความรู้ จะทำให้จัดสรรเวลายากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ควรนำประเด็นนี้ไปพิจารณาในการคัดเลือกคนเข้ามาเป็นบุคลากร

1.3 ควรพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการผลิตสื่อ และนวัตกรรมหรือวิธีการค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อใช้พัฒนาในการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ รวมถึงจัดให้มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย และสามารถใช้งานได้ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดความสะดวกในการค้นคว้าและประสิทธิภาพ ซึ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาควรมี การนิเทศหรือการฝึกอบรมการจัดการความรู้ในโรงเรียน การศึกษาดูงาน การให้ความรู้ด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อพัฒนาให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความสามารถอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาบุคลากรในเรื่องการจัดการความรู้ในโรงเรียน เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูลที่จะใช้ในการดำเนินงานพัฒนาครู ในการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2.2 ควรมีการศึกษาการรับรู้ของนักเรียน และผู้ปกครอง ชุมชนบริเวณ โรงเรียน เกี่ยวกับการจัดการความรู้ในสถานศึกษา เพื่อจะได้นำความคิดเห็นดังกล่าวมาพิจารณาร่วมกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากร

2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ในโรงเรียน